

# O naufraxio do pesqueiro "Tito"

Ana Gil

O Tito era un barco a motor, que se dedicaba á pesca do cerco na costa galega e portuguesa. Propiedade dun armador vigués e tripulación do Morrazo, formada normalmente por corenta homes aínda que nesta marea só estaban trinta e seis. A súa historia resúltanos interesante porque a pesar do desesperante naufraxio, a maior parte da tripulación sobreviviría estoicamente aos feitos.

## **El vapor de pesca "Tito" se hunde a la entrada de la ría en la madrugada de ayer**

**La tripulación se refugia en el islote de la Lagoeira**

**Esfuerzos inauditos para su salvamento, dirigidos por las autoridades de Marina**

A noite do 27 de decembro de 1948 o buque regresaba á porto coas bodegas cheas de xurelos. Coma tantas veces nestes casos, o mar estaba embravecido e a chuvia impedía ter unha axeitada visibilidade da ría. Normalmente os barcos que viñan de Portugal entraban na ría de Vigo pola boca sur entre Baiona e as Cíes. Como era habitual na travesía, os mariñeiros acostumaban a lavar o aparello, manobra que se facía por popa, pero nesta ocasión as cousas complícanse e a rede engánchase na hélice de popa do barco. Os mariñeiros piden axuda ao "Limideiro" (outro barco de Cangas, do mesmo armador que ía diante deles) Finalmente non chegaron a darlle axuda pois neste tempo resollen o problema do enganche e comunicanlles que xa estaba arranxado o problema.

Para axudar a soltar o eixo propulsor, instintivamente, toda a tripulación acudira á popa e non se decataron que, dado a cerrazón desa noite, mentres estiveran sen goberno, o barco fora á deriva, saíndo do rumbo previsto. Cando puxeron o buque en marcha e deron avante á máquina, pensando que seguían rumbo a Cangas, puideron comprender o gravísimo erro. Un pouco mais adiante producíase un repentino choque cunha rocha próxima á Boeira, tamén chamada Aghueira, Agoeiro ou A Goeira, no sur das illas Cíes.

Posterior ao choque, prodúcese unha vía de auga que desencadea o fatal desenlace. Nun primeiro momento botan unha chalana de proa á auga. Como dixemos, o mar estaba tan revolto e as ondas eran tan fortes que apenas lles dá tempo a embarcar a tres tripulantes cando, un novo golpe de mar, faina en-

vorcar e dous dos tripulantes desaparecen (un dos cales será finalmente o único falecido neste naufraxio.) O terceiro vai a nado ata o illote da Boeira/Borneira. O resto da tripulación, debido ás continuas arremetidas do barco contra as rochas, vese na necesidade de imitalo e, nadando á desesperada, trepan tamén ás inóspitas pero salvadoras pedras.

Dende alí piden, berrando ao unísono, axuda de novo ao "Limideiro", que non se percataba da traxedia que estaban a vivir os compañeiros do Tito. En poucos minutos o barco de 15 ou 17 metros de eslora quedou completamente esnaquizado entre as rochas, arrastrado pola forte oleaxe.

Durante dous días con temporal e mar de fondo permaneceron os trinta e catro náufragos nestas illas, agarrados ás pedras. O mal tempo impedía a outros barcos achegarse a rescatalos, a pesares dos intentos que facían con embarcacións máis pequenas. O único que podían facer era rodealos e, para mantelos no mellor estado posible, tirábanlle alimentos que as ondas achegaban ou perdían caprichosamente, arrastrados mar a fóra.

Como non había medios de comunicación, a un dos náufragos, Serafín Santos, (recén saído do servizo militar, onde aprendera as funcións de "cabo sinaleiro") subido ao mais alto das rochas, ocórrelle comunicarse con dous panos brancos: Grazas a esta iniciativa puido iniciarse o rescate.

Un remolcador holandés que saía pola bocana da ría, vendo que algo pasaba nese lugar, acude onda



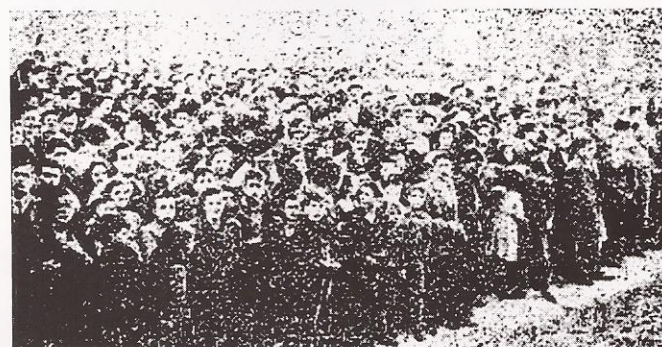
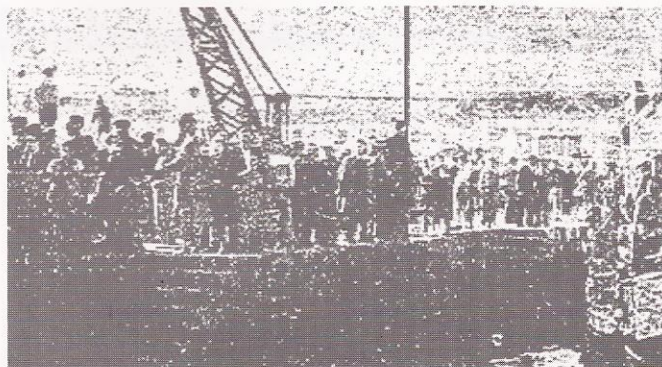
Labores de abastecemento e rescate dos náufragos da Boeira. Fotos Bene



eles e fondea no medio da rompente, dende onde botan un bote con oito tripulantes que se achegan o máximo posible. Despois de varios intentos lánzanlle un cabo aos naufragos, e, deixándolle o chicote ao Limideiro, continúan a súa ruta, deixando con esta manobra de tira-vira unha ponte para a salvación. Hoxedía, quedan tres superviventes, pero a fonte á que tiven acceso xa non puido matizar si este cabo se lanzou cun arpón ou dun canonazo.

Tamén fixo acto de presenza o remolcador da Mariña RR-19 o cal, cos seus medios electrónicos, deu merecida tregua ao naufrago sinaleiro. Por ese cabo fanlle chegar unha peza (cable de arame) que os naufragos amarran a unha nova rocha para facer firme. A primeira idea era que saíran colgados a pulso e se deixasen caer nunha balsa intermedia entre o "Limideiro" e a Goeira. Pero despois de intentalo sen éxito Xoán Lagoa, demostrouse que esta non era unha boa idea. Estaban demasiado débiles e cansos para tan esixente esforzo. Dous días á intemperie, loitando sen tregua pola supervivencia, fixeran os estragos pertinentes nos mariñeiros morracenses.

Finalmente mandáronlles un arnés, utilizado polos bombeiros de Vigo. A idea era que primeiro pasasen ao resto mais grande do barco medio sumerxido e despois ao "Limideiro". Pouco a pouco en principio, e atropeladamente, ao final foron pasando todos os superviventes. Cando se suma ao rescate o remolcador da armada RR-19 e lle pide ao patrón do "Limideiro" que traspase aos rescatados para levalos a Vigo onde estaba o armador esperando, contan que



Un xentío, expectante, agardaba nos peiraos de Cangas (arriba) e Vigo

un deles púxolle unha navalla ao patrón, obrigando a este a poñer rumbo a Cangas sen máis perda de tempo onde agardaban os seus familiares

**Localización:** *Esta zona está nos arredores da illa de San Martiño, ao sur do cabo de Vicos, nuns baixíos que rodean un illote de pedra que se forma no final da zona sur das illas Cies. A historia sitúa nesta zona varios afundimentos.*



A Baliza do Boeiro ou Agoeiro ou A Agoeira levántase sobre o sinistro illote pedregoso coñecido por ese nome. No ano 1880 o Derroteiro sinalaba a necesidade de balízalo polo seu emprazamento perigoso e os continuos accidentes que se producían nestas rochas, situadas na ruta que tanto os pesqueiros como os mercante e transatlánticos teñen na súas derrotas cara ó concorrido porto de Vigo. Sobre a pedra espida que conforma o illote construíuse unha torre troncocónica de pedra de 6,5 metros de altura. De todas formas, este escollo, aínda sinalizado, segue dando que falar ós mariñeiros que o teñen referendado como moi perigoso.